

**PROCEDURY
POSTĘPOWANIA
W SYTUACJACH
KRYZYSOWYCH**

**w Szkole Podstawowej nr 8
im. Pułku 3. Ułanów Śląskich
w Tarnowskich Górach**

SPIS TREŚCI

I.	Podstawa prawna.....	3
II.	Postanowienia ogólne.....	3
III.	Zagrożenie pożarem, wybuchem i zatruciem.....	4
IV.	Obecność na terenie szkoły osób niepożądanych, zachowujących się niewłaściwie lub zwierząt zagrażających bezpieczeństwu uczniów.....	4
V.	Uszkodzenie lub zniszczenie mienia szkolnego.....	5
VI.	Kradzieże na terenie szkoły.....	5
VII.	Niebezpieczne narzędzia, przedmioty i substancje w posiadaniu ucznia w szkole.....	6
VIII.	Nagła niedyspozycja zdrowotna ucznia.....	7
IX.	Wypadek, któremu uległ uczeń podczas zajęć szkolnych, zajęć pozalekcyjnych oraz podczas przerw śródlekcyjnych.....	8
X.	Udzielanie uczniom pierwszej pomocy przedlekarskiej.....	9
XI.	Powtarzające się nieusprawiedliwione nieobecności na lekcjach.....	9
XII.	Oddalenie się ucznia od grupy w czasie wycieczki/ imprezy szkolnej na terenie miasta i poza miejscem zamieszkania.....	10
XIII.	Palenie papierosów (w tym papierosów elektronicznych) na terenie szkoły.....	11
XIV.	Uczeń pod wpływem alkoholu bądź środków psychoaktywnych na terenie szkoły.....	11
XV.	Uzyskanie informacji, że uczeń niepełnoletni spożywa alkohol lub inne środki w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.....	12
XVI.	Podejrzenie, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych.....	12
XVII.	Znalezienie na terenie szkoły substancji przypominającej wyglądem narkotyków.....	13
XVIII.	Podejrzenie, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyków.....	14
XIX.	Zakłócanie toku lekcji przez ucznia.....	15
XX.	Akty przemocy i agresji w szkole.....	15
XXI.	Postępowanie wobec ofiar przemocy fizycznej i psychicznej w rodzinie.....	17
XXII.	Cyberprzemoc - przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych...	18
XXIII.	Zasady korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń multimedialnych na terenie szkoły.....	19
XXIV.	Zatrzymanie, przez policję, nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole.....	19
XXV.	Postępowanie dyrektora, pedagoga szkolnego w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu na terenie placówki oświatowej.....	20
XXVI.	Ujawnienie przestępstwa ściganego na wniosek pokrzywdzonego na terenie szkoły.	21
XXVII.	Zamach samobójczy ucznia.....	21
XXVIII.	Żałoba po śmierci ucznia.....	23
XXIX.	Konieczność powiadomienia rodziców o śmierci ucznia w czasie zajęć szkolnych.....	23
XXX.	Epizod psychotyczny ucznia.....	25
XXXI.	Incydent bombowy.....	26

I. Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2016 r. poz. 1654 oraz z 2017 r. poz. 773 ze zmianami).
2. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zmianami).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 783 i 1458 ze zmianami).
4. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, 1954, 1985 i 2169 oraz z 2017 r. poz. 60, 949 i 1292 ze zmianami).
5. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949 ze zmianami)
6. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 882 ze zmianami).
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r. poz. 1643).
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U.2018. poz. 214).
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 października 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. 2018. poz. 2140).
10. Statut Publicznej Szkoły Podstawowej nr 8 im. Pułku 3. Ułanów Śląskich w Tarnowskich Górach.

II. Postanowienia ogólne

1. Ilekcio mowa w niniejszej procedurze o:
 - 1) szkole – należy przez to rozumieć Szkołę Podstawową nr 8 im. Pułku 3. Ułanów Śląskich w Tarnowskich Górach,
 - 2) dyrektorze – należy przez to rozumieć dyrektora Szkoły Podstawowej nr 8 im. Pułku 3. Ułanów Śląskich w Tarnowskich Górach,
 - 3) rodzicach – należy przez to rozumieć rodziców (prawnych opiekunów) uczniów szkoły,
 - 4) pracownikach – należy przez to rozumieć nauczycieli, pracowników administracji i obsługi.

III. Zagrożenie pożarem, wybuchem i zatruciem

1. Rozpoznanie sytuacji:
Pracownik szkoły identyfikuje zagrożenie i wstępnie ocenia jego możliwe konsekwencje.
2. Zabezpieczenie uczniów:
Podejmuje działania mające na celu oddzielenie uczniów od niebezpieczeństwa oraz – jeśli to konieczne – udziela pierwszej pomocy poszkodowanym.
3. Powiadomienie przełożonych:
Informuje dyrektora szkoły i kierownika ds. gospodarczych o zaistniałej sytuacji.
4. Zgłoszenie do służb ratunkowych:
Dyrektor lub wyznaczona przez niego osoba kontaktuje się z odpowiednimi służbami – strażą pożarną, policją, pogotowiem.
5. Ewakuacja:
Osoby wyznaczone przez dyrektora organizują ewakuację uczniów i pracowników zgodnie z obowiązującymi procedurami BHP i przepisami przeciwpożarowymi.

IV. Obecność na terenie szkoły osób niepożądanych, zachowujących się niewłaściwie lub zwierząt zagrażających bezpieczeństwu uczniów

1. Reakcja na obecność osoby nieuprawnionej:
Pracownik szkoły, który zauważy osobę trzecią bez uzasadnionego powodu na terenie placówki, prosi ją o opuszczenie szkoły.
2. Powiadomienie dyrektora:
Jeśli osoba nie stosuje się do prośby, pracownik informuje o sytuacji dyrektora szkoły.
3. Reakcja na niewłaściwe zachowanie:
W przypadku nieodpowiedniego zachowania osoby przebywającej w szkole, pracownik udziela jej ustnego upomnienia.
4. Dalsze kroki:
Gdy upomnienie nie przynosi skutku, osoba zostaje poproszona o opuszczenie terenu szkoły, a dyrektor zostaje poinformowany o incydencie.
5. Dokumentacja zdarzenia:
Nauczyciel lub pracownik będący świadkiem sporządza protokół opisujący przebieg sytuacji.
6. Obecność zwierzęcia bez opieki właściciela na terenie szkoły.
 - 1) Ochrona uczniów:
Pracownik szkoły, który zauważy zwierzę bez właściciela, dba o bezpieczeństwo uczniów, np. poleca pozostać w klasie lub wrócić z boiska do budynku.
 - 2) Powiadomienie dyrektora:
Informuje dyrektora szkoły lub osobę go zastępującą o zaistniałej sytuacji.
 - 3) Izolacja zwierzęcia:
Podejmuje próbę odizolowania zwierzęcia w sposób bezpieczny, nie narażając siebie ani innych.

- 4) Zawiadomienie służb:
Jeśli sytuacja tego wymaga i nie uda się opanować zdarzenia, dyrektor informuje policję.
- 5) Dokumentacja zdarzenia:
Nauczyciel lub pracownik będący świadkiem sporządza protokół opisujący przebieg sytuacji.

V. Uszkodzenie lub zniszczenie mienia szkolnego

1. Pierwsza interwencja:
Świadek zdarzenia (pracownik szkoły) podejmuje działania w celu zatrzymania sprawcy i informuje wychowawcę klasy, a jeśli nie ma wychowawcy to zgłasza do pracowników sekretariatu szkolnego.
2. Brak sprawcy – ustalenie okoliczności:
Jeśli nie wiadomo, kto dokonał uszkodzenia, pracownik szkoły ustala podstawowe fakty dotyczące zdarzenia i przekazuje je do pracowników sekretariatu szkolnego.
3. Działania wychowawcze:
Wychowawca przeprowadza rozmowę dyscyplinującą ze sprawcą, ustala konsekwencje i dokumentuje zdarzenie w swojej dokumentacji.
4. Informacja dla rodziców i dyrekcji:
Wychowawca informuje rodziców sprawcy o zdarzeniu, a następnie przekazuje sprawę dyrektorowi, który decyduje o sposobie i terminie naprawienia szkody.
5. Poważne szkody – kontakt z policją:
W przypadku znacznych strat wychowawca, w porozumieniu z dyrekcją, podejmuje decyzję o zawiadomieniu policji.
6. Dokumentacja zdarzenia:
Nauczyciel lub pracownik będący świadkiem sporządza protokół opisujący przebieg sytuacji.

VI. Kradzieże na terenie szkoły

1. Wyjaśnienie okoliczności:
Nauczyciel lub wychowawca, po zgłoszeniu przez ucznia, przeprowadza rozmowę z poszkodowanym i ewentualnymi świadkami w celu ustalenia przebiegu zdarzenia.
2. Dokumentacja zdarzenia:
Poszkodowany i świadkowie sporządzają pisemny protokół opisujący incydent.
3. Działania interwencyjne:
Nauczyciel podejmuje próby odzyskania mienia (bez naruszania praw domniemanego sprawcy – np. bez przeszukiwania jego rzeczy).
4. Zgłoszenie wychowawcy:
Nauczyciel informuje wychowawcę klasy poszkodowanego oraz ewentualnego sprawcy o sytuacji.
5. Kontynuacja wyjaśnień:
Wychowawca lub pedagog podejmują dalsze kroki, jeśli sprawa tego wymaga.

6. Rozmowa ze sprawcą i rodzicami:

Po ustaleniu sprawcy, wychowawca organizuje rozmowę z nim oraz jego rodzicami – omawia okoliczności zdarzenia, sposób i termin zwrotu mienia oraz ewentualne konsekwencje wychowawcze.

7. Rozmowa z poszkodowanym:

Wychowawca spotyka się z poszkodowanym i jego rodzicami, informując ich o ustaleniach oraz działaniach podjętych wobec sprawcy.

8. Odpowiedzialność szkoły:

Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za wartościowe przedmioty przynoszone przez uczniów (np. telefony, biżuterię, pieniądze, sprzęt elektroniczny, rowery itd.).

VII. Niebezpieczne narzędzia, przedmioty i substancje w posiadaniu ucznia w szkole

Za niebezpieczne uznaje się m.in. noże, scyzoryki, kije, szpikulce, pałki, tańcuchy, lasery, straszaki broni, metalowe sygnety, substancje chemiczne (łatwopalne, wybuchowe, żrące), narkotyki, alkohol, nikotynę, leki psychotropowe, „dopalacze”.

1. Interwencja nauczyciela lub pracownika szkoły:

Osoba, która zauważy u ucznia niebezpieczny przedmiot lub substancję, nakłania go do dobrowolnego oddania rzeczy oraz zabezpiecza ją (np. deponując w gabinecie dyrektora lub zabezpieczając miejsce zdarzenia). **Uczeń zostaje odizolowany i pozostaje pod opieką pracownika szkoły lub innej osoby wyznaczonej przed dyrektora szkoły, aż do momentu wyjaśnienia sprawy i przybycia rodziców.**

2. Odmowa oddania przedmiotu przez ucznia:

Jeśli uczeń nie chce oddać przedmiotu/substancji, nauczyciel natychmiast **informuje pedagoga szkoły, a następnie dyrektora szkoły i rodziców.** W sytuacjach wymagających – również policję.

3. Działania wychowawcy:

- 1) odebranie niebezpiecznego przedmiotu;
- 2) rozmowa z uczniem i jego rodzicami;
- 3) wyjaśnienie powodu przyniesienia rzeczy, poinformowanie o zagrożeniu oraz o konsekwencjach wychowawczych;
- 4) jeżeli jest to prawnie dopuszczalne – oddanie przedmiotu rodzicom.

4. Zawiadomienie służb:

W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że przedmiot/substancja może zagrażać zdrowiu lub życiu (np. narkotyki), dyrektor lub nauczyciel wzywa policję.

5. Dokumentacja zdarzenia:

Nauczyciel lub inny pracownik szkoły będący świadkiem sporządza protokół opisujący zdarzenie.

VIII. Nagła niedyspozycja zdrowotna ucznia

Nagła niedyspozycja zdrowotna ucznia: gorączka, dolegliwości żołądkowe, dolegliwości bólowe, duszności, krótkotrwałe omdlenia i zasłabnięcia.

1. Wstępna ocena sytuacji:
Nauczyciel prowadzący zajęcia lub dyżurujący ocenia sytuację, zapewnia uczniowi opiekę i udziela pierwszej pomocy.
2. Powiadomienie przełożonych:
Nauczyciel informuje dyrektora szkoły lub osobę go zastępującą poprzez wyznaczonego ucznia. Osoba odbierająca informację informuje wychowawcę oraz rodziców, ustalając sposób odbioru ucznia przez rodzica.
3. Opieka do odbioru ucznia:
Uczeń pozostaje pod opieką nauczyciela lub wyznaczonej osoby w sekretariacie szkolnym do momentu odbioru przez rodzica lub przyjazdu pogotowia ratunkowego.
4. Wzywanie pogotowia ratunkowego:
Jeśli istnieje obawa o zdrowie i życie ucznia, nauczyciel wzywa pogotowie ratunkowe, informując dyrektora i rodziców ucznia.
5. Zgłoszenie niedyspozycji zdrowotnej:
Uczeń zgłasza niedyspozycję zdrowotną wychowawcy lub, w przypadku jego nieobecności, dyrektorowi lub osobie go zastępującej.
6. Odbiór ucznia przez rodzica lub pełnoletnią osobę:
Uczeń może zostać odebrany ze szkoły tylko przez rodzica lub pełnoletnią osobę wyznaczoną przez rodzica (np. babcia, dziadek, ciocia).
7. Przewóz do szpitala:
W przypadku konieczności przewiezienia ucznia do szpitala, towarzyszy mu rodzic. Jeśli rodzic nie może towarzyszyć, uczniowi towarzyszy (w kolejności dyspozycyjności): wychowawca lub wyznaczony przez dyrektora pracownik szkoły.
8. Sporządzenie protokołu służbowej:
Nauczyciel sporządza protokół, zawierający:
 - 1) datę i godzinę zdarzenia,
 - 2) miejsce zdarzenia,
 - 3) imię, nazwisko ucznia oraz klasę,
 - 4) opis zdarzenia i podjęte działania.

IX. Wypadek, któremu uległ uczeń podczas zajęć szkolnych, zajęć pozalekcyjnych oraz podczas przerw śródlekcyjnych

Wypadek ucznia: nagłe zdarzenie powodujące uraz, wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło w czasie pozostawania ucznia pod opieką szkoły: na terenie szkoły lub poza terenem szkoły (wycieczki, wyjścia pod opieką nauczycieli itp.).

1. Pierwsza pomoc:

Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, będący świadkiem wypadku, natychmiast zapewnia poszkodowanemu opiekę, udziela pierwszej pomocy i w razie potrzeby dyrektor szkoły lub upoważniony pracownik szkoły wzywa pogotowie ratunkowe.

2. Powiadomienie rodziców i dyrektora:

Nauczyciel niezwłocznie informuje pracowników sekretariatu szkolnego, którzy informują rodziców ucznia oraz dyrektora szkoły o wypadku.

3. Odbiór ucznia przez rodzica:

Rodzic powinien jak najszybciej przybyć do szkoły, aby odebrać ucznia, a jeśli to konieczne, udać się z nim do szpitala.

4. Brak kontaktu z rodzicami:

Jeśli kontakt z rodzicami jest niemożliwy, a oni nie mogą przybyć, uczniowi towarzyszy wychowawca lub inny pracownik szkoły w drodze do szpitala.

5. Sporządzenie protokołu:

Świadek zdarzenia sporządza protokół, zawierający:

- 1) datę i godzinę zdarzenia,
- 2) miejsce zdarzenia,
- 3) imię, nazwisko ucznia oraz klasę,
- 4) opis zdarzenia i podjęte działania.

6. Niesprawność techniczna jako przyczyna wypadku:

W przypadku wypadku spowodowanego niesprawnością pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku nie jest naruszane, a uczniowie zostają wyprowadzeni. Dyrektor zabezpiecza miejsce do czasu oględzin lub sporządzenia szkicu przez zespół powypadkowy.

7. Zawiadomienie odpowiednich służb.

Dyrektor szkoły lub wyznaczona osoba informuje:

- 1) rodziców ucznia,
- 2) pracownika służby BHP,
- 3) społecznego inspektora pracy,
- 4) organ prowadzący szkołę.

8. Wypadek śmiertelny, ciężki, zbiorowy:

W przypadku wypadku śmiertelnego, ciężkiego lub zbiorowego, dyrektor szkoły niezwłocznie zawiadamia prokuratora, policję i kuratora oświaty.

9. **Zatrucie:**

Jeśli wypadek był wynikiem zatrucia, dyrektor szkoły informuje Państwowego Inspektora Sanitarnego.

10. **Postępowanie po godzinach pracy szkoły:**

W godzinach wieczornych, gdy dyrektor szkoły nie jest obecny, nauczyciel podejmuje decyzje o postępowaniu, w tym wezwanie pogotowia ratunkowego, kontakt telefoniczny z dyrektorem oraz powiadomienie rodziców.

11. **Wypadek podczas wyjścia lub imprezy poza szkołą:**

W przypadku wypadku podczas wyjścia lub imprezy poza terenem szkoły, wszystkie decyzje podejmuje opiekun grupy lub kierownik wycieczki i ponosi za nie odpowiedzialność.

X. Udzielanie uczniom pierwszej pomocy przedlekarskiej

1. **Osoby udzielające pierwszej pomocy:**

Pierwszą pomoc przedlekarską udzielają nauczyciele, którzy ukończyli kurs z zakresu pierwszej pomocy, wychowawca klasy, nauczyciel prowadzący zajęcia lub inny pracownik szkoły.

2. **Zakres pierwszej pomocy:**

Osoby bez kwalifikacji medycznych ograniczają się do podstawowych czynności: opatrzenia rany, ułożenia ucznia w odpowiedniej pozycji, wykonania sztucznego oddychania lub masażu serca, by zapobiec zagrożeniu życia.

3. **Podanie leków:**

Podanie jakiegokolwiek doustnego środka farmakologicznego jest możliwe tylko i wyłącznie w wyjątkowych sytuacjach po konsultacji z rodzicem ucznia.

4. **Opieka nad resztą klasy:**

Nauczyciel udzielający pomocy w trakcie zajęć z grupą uczniów informuje o sytuacji pracowników sekretariatu szkolnego.

5. **Brak skuteczności pomocy:**

Jeśli pomoc nie jest skuteczna, nauczyciel niezwłocznie informuje dyrektora szkoły. Dyrektor lub wyznaczona osoba powiadamia rodziców ucznia oraz w razie potrzeby pogotowie ratunkowe.

6. **Przejęcie odpowiedzialności:**

Po przybyciu rodziców lub pogotowia ratunkowego, przejmują oni odpowiedzialność za ucznia. Szkoła wspiera ich w udzielaniu pomocy.

7. **Sporządzenie protokołu:**

Świadek zdarzenia, czyli nauczyciel lub inny pracownik szkoły, sporządza protokół zdarzenia.

XI. Powtarzające się nieusprawiedliwione nieobecności na lekcjach

1. Informowanie rodzica o absencji:
Wychowawca informuje rodzica o nieobecności ucznia (pojedynczych lekcjach lub całych dniach) bez usprawiedliwienia i ustala przyczynę tej nieobecności.
2. Wzywanie rodziców w przypadku trudności kontaktowych:
Jeśli kontakt z rodzicami jest utrudniony, wychowawca wysyła im list polecony wzywający ich do szkoły. Kserokopia listu zostaje zachowana.
3. Przeprowadzenie rozmowy z uczniem i rodzicami:
Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem oraz jego rodzicami, odnotowując ją w dzienniku elektronicznym. Celem rozmowy jest wyjaśnienie konsekwencji nieobecności, zaplanowanie formy ukarania ucznia oraz zobowiązanie rodziców do większej kontroli nad dzieckiem.
4. Powiadomienie kuratora (jeśli dotyczy):
Jeśli uczniowi został przydzielony kurator, wychowawca powiadamia go o absencji ucznia, a fakt rozmowy z kuratorem odnotowuje w dzienniku elektronicznym.
5. Działania w przypadku braku poprawy:
W przypadku braku poprawy w zachowaniu ucznia lub braku zainteresowania ze strony rodziców, wychowawca, pedagog oraz dyrektor szkoły podejmują dalsze działania wychowawczo-dyscyplinujące, zgodnie z zapisami w statucie szkoły.

XII. Oddalenie się ucznia od grupy w czasie wycieczki/ imprezy szkolnej na terenie miasta i poza miejscem zamieszkania

1. Okoliczności oddalenia i poszukiwania ucznia:
 - 1) poza miejscem zamieszkania: Kierownik wycieczki ustala okoliczności zaginięcia i natychmiast przystępuje do poszukiwań, podczas gdy grupa pozostaje w ustalonym miejscu pod opieką innego nauczyciela.
 - 2) w miejscu zamieszkania: Opiekun grupy informuje dyrekcję szkoły telefonicznie, a dyrekcja deleguje osobę do doprowadzenia grupy do szkoły. Opiekun kontynuuje poszukiwania ucznia.
2. Po odnalezieniu ucznia:
 - 1) Opiekun/kierownik wycieczki wyjaśnia przyczyny oddalenia ucznia.
 - 2) Uświadamia ucznia o konsekwencjach jego zachowania.
 - 3) Jeśli oddalenie było nieświadome, przypomina regulamin wycieczki i udziela upomnienia.
 - 4) Jeśli oddalenie było świadome, przypomina regulamin wycieczki i informuje ucznia o podjęciu działań dyscyplinujących.
 - 5) Informuje rodziców ucznia o zdarzeniu.
3. Dokumentacja:
Nauczyciel lub inny pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia sporządza protokół ze zdarzenia.
4. Brak skutecznych poszukiwań:
Jeśli poszukiwania nie przyniosą rezultatu, opiekun/kierownik grupy informuje o sytuacji policję, dyrektora szkoły oraz rodziców ucznia.

XIII. Palenie papierosów (w tym papierosów elektronicznych) na terenie szkoły

Zgodnie z ustawą z dnia 9 listopada 1995 roku o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U z dn. 30 stycznia 1996 r. z późn. zm.) na terenie szkoły obowiązuje bezwzględny zakaz palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych.

1. Zauważenie palenia papierosa przez ucznia:
Każdy pracownik szkoły, który zauważy ucznia palącego papierosa (w tym papierosa elektronicznego), wzywa ucznia do zaprzestania palenia i niezwłocznie powiadamia wychowawcę ucznia. Uczeń dostaje wpis do dziennika elektronicznego.
2. Działania wychowawcy:
 - 1) Wychowawca wzywa do szkoły rodziców ucznia i informuje ich o fakcie palenia papierosów przez dziecko.
 - 2) Rozmowa z rodzicami odbywa się w obecności dyrektora lub osoby go zastępującej.
 - 3) Rodzic zobowiązuje się do szczególnego nadzoru nad dzieckiem oraz zapewnienia przestrzegania statutu szkoły.
3. Rozmowa profilaktyczno-ostrzegawcza:
Wychowawca przeprowadza rozmowę profilaktyczno-ostrzegawczą z uczniem i jego rodzicami. Proponuje rodzicom skonsultowanie się z specjalistą w celu uzyskania pomocy.
4. Dokumentacja:
Nauczyciel lub inny pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia sporządza protokół ze zdarzenia.

XIV. Uczeń pod wpływem alkoholu bądź środków psychoaktywnych na terenie szkoły.

1. Powiadomienie wychowawcy:
Nauczyciel informuje wychowawcę klasy (lub dyrektora, jeśli wychowawca jest nieobecny).
2. Izolacja ucznia:
Nauczyciel oddziela ucznia od reszty klasy, zapewniając mu opiekę innego pracownika szkoły dla jego bezpieczeństwa.
3. Powiadomienie dyrektora:
Wychowawca niezwłocznie informuje dyrektora szkoły o sytuacji.
4. Kontakt z rodzicami:
Dyrektor szkoły telefonicznie powiadamia rodziców o konieczności odebrania dziecka ze szkoły.
5. Działania w przypadku zagrożenia zdrowia (narkotyki, alkohol):
Dyrektor decyduje o wezwaniu lekarza, który oceni stan zdrowia ucznia i zdecyduje o dalszym postępowaniu.

6. Wzywanie policji:
Jeśli rodzice odmawiają współpracy lub nie można się z nimi skontaktować, dyrektor szkoły wzywa policję.

7. Sporządzenie protokołu:
Nauczyciel lub inny świadek zdarzenia sporządza protokół dokumentujący incydent.

XV. Uzyskanie informacji, że uczeń niepełnoletni spożywa alkohol lub inne środki w celu wprowadzenia się w stan odurzenia bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.

Demoralizacja: naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, włóczęgostwo, udział w działalności grup przestępczych (art. 4 §1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich).

1. Przekazywanie informacji:
Nauczyciel informuje wychowawcę klasy o zaistniałej sytuacji.
2. Informowanie pedagogów i dyrektora:
Wychowawca przekazuje informacje o zdarzeniu pedagogowi i dyrektorowi szkoły.
3. Kontakt z rodzicami:
Wychowawca wzywa rodziców ucznia do szkoły i przekazuje im szczegóły sytuacji. Następnie przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem w ich obecności.
4. Reakcja na potwierdzenie informacji:
Jeśli informacje się potwierdzają, wychowawca zobowiązuje ucznia do zaprzestania negatywnego zachowania, a rodzicom nakłada obowiązek szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
5. Propozycje działań profilaktycznych:
W ramach interwencji profilaktycznej, wychowawca może zaproponować skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i zapisać je na program terapeutyczny.
6. Wzywanie służb zewnętrznych:
Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie pojawiają się w szkole, a napływają informacje o dalszych przejawach demoralizacji, dyrektor szkoły informuje pisemnie sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
7. Brak efektów działań wychowawczych:
W przypadku braku efektów zastosowanych działań wychowawczych (rozmowy, ostrzeżenia, spotkania z pedagogiem, psychologiem itp.), dyrektor szkoły powiadamia odpowiednie instytucje (sąd rodzinny, policję).
8. Sporządzenie protokołu:
Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który był świadkiem zdarzenia, sporządza protokół ze zdarzenia.

XVI. Podejrzenie, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych

1. Powiadomienie wychowawcy:
Nauczyciel informuje wychowawcę klasy o swoich przypuszczeniach dotyczących ucznia.
2. Izolacja ucznia:
Nauczyciel oddziela ucznia od reszty klasy, zapewniając mu jednocześnie opiekę, by nie pozostawał sam i nie zagrażało to jego życiu ani zdrowiu.
3. Wzywanie pomocy medycznej:
W razie potrzeby nauczyciel wzywa lekarza, aby udzielić uczniowi pomocy medycznej.
4. Powiadomienie dyrektora i rodziców:
Nauczyciel informuje dyrektora szkoły oraz rodziców ucznia, zobowiązując ich do niezwłocznego odebrania dziecka ze szkoły.
5. Decyzja w przypadku odmowy lub braku kontaktu:
Jeśli rodzice odmawiają odebrania ucznia lub nie można się z nimi skontaktować, o dalszym postępowaniu (czy to pozostanie w szkole, przewiezienie do placówki zdrowia, czy wezwanie policji) decyduje lekarz, po ustaleniu stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem.
6. Zgłoszenie policji:
Dyrektor szkoły powiadamia policję, gdy rodzice ucznia, będącego pod wpływem alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych, odmawiają przyjęcia do szkoły, a uczeń jest agresywny, zagraża zdrowiu innych osób lub powoduje zgorszenie.
7. Przewiezienie do izby wytrzeźwień:
W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja może przewieźć ucznia do izby wytrzeźwień lub do pomieszczeń dla osób zatrzymanych w celu wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O umieszczeniu ucznia w takich pomieszczeniach informowani są rodzice oraz sąd rodzinny.
8. Powtarzające się przypadki:
Jeśli sytuacje, w których uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub innych środków, powtarzają się, dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego.
9. Sporządzenie protokołu:
Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, będący świadkiem zdarzenia, sporządza protokół z zaistniałej sytuacji.

XVII. Znalezienie na terenie szkoły substancji przypominającej wyglądem narkotyk

1. Zabezpieczenie substancji:
Nauczyciel, zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję, aby uniemożliwić dostęp do niej osobom niepowołanym i zapobiec jej zniszczeniu do momentu przyjazdu policji. Nauczyciel stara się, w miarę możliwości, ustalić, do kogo należy znaleziona substancja.
2. Powiadomienie dyrektora i wezwanie policji:
Nauczyciel informuje dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji, a dyrektor niezwłocznie wzywa policję.

3. Przekazanie substancji policji:
Po przyjeździe policji, nauczyciel przekazuje zabezpieczoną substancję oraz udziela wszelkich informacji dotyczących zdarzenia.
4. Sporządzenie protokołu:
Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który był świadkiem zdarzenia, sporządza protokół dokumentujący incydent.

XVIII. Podejrzenie, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk

1. Żądanie przekazania substancji:
Nauczyciel, w obecności innej osoby (wychowawcy, pedagoga, dyrektora), ma prawo żądać od ucznia, aby ten przekazał substancję, pokazał zawartość swojej torby szkolnej, kieszeni oraz innych podejrzanych przedmiotów.
2. Zakaz przeszukiwania:
Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie przeszukiwać odzieży ani torby ucznia. Tego typu czynności mogą być wykonane wyłącznie przez policję.
3. Powiadomienie dyrektora i rodziców:
Nauczyciel powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców ucznia o zdarzeniu i wzywa ich do niezwłocznego stawienia się w miejscu zdarzenia lub wskazanym przez nauczyciela.
4. Odmowa ucznia:
Jeśli uczeń odmawia przekazania substancji i pokazania zawartości swojej teczki, nauczyciel wzywa policję. Policja przeprowadza przeszukanie odzieży oraz przedmiotów ucznia, zabezpiecza substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
5. Dobrowolne przekazanie substancji:
Jeżeli uczeń dobrowolnie przekaże substancję, nauczyciel, po jej odpowiednim zabezpieczeniu, niezwłocznie przekazuje ją do jednostki policji. Nauczyciel stara się ustalić, jak i od kogo uczeń nabył substancję.
6. Dokumentacja zdarzenia:
Nauczyciel sporządza szczegółowy protokół ze zdarzenia, dokumentując wszystkie ustalenia oraz swoje spostrzeżenia.
7. Przepisy prawne:
Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, karalne jest:
 - 1) Posiadanie środków odurzających lub substancji psychotropowych w jakiegokolwiek ilości.
 - 2) Wprowadzanie tych substancji do obrotu, udzielanie ich innym osobom, ułatwianie lub nakłanianie do ich używania.
 - 3) Wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.
8. Zawiadomienie odpowiednich służb:
Jeśli uczeń popełni czyn karalny i nie ukończył 17. roku życia, należy niezwłocznie zawiadomić policję lub sąd rodzinny. Dalsze postępowanie będzie zgodne z przepisami zawartymi w Ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz Kodeksie postępowania karnego.

XIX. Zakłócanie toku lekcji przez ucznia

Definicja: Poprzez zakłócenie toku lekcji należy rozumieć wszelkie działania uczniów uniemożliwiające normalną realizację zajęć dydaktycznych i wychowawczych (wulgarne zachowanie w stosunku do rówieśników lub nauczyciela, głośne rozmowy, spacery po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela itp.).

1. Zgłoszenie zakłócenia lekcji:

Jeśli zachowanie pojedynczego ucznia lub grupy uczniów uniemożliwia normalne przeprowadzenie lekcji, nauczyciel wykonuje telefon o wsparcie w kolejności do:

- 1) pedagoga szkolnego lub pedagoga specjalnego;
- 2) psychologa.

Gdy wyżej wymienieni specjaliści nie będą dostępni, w dalszej kolejności należy zgłosić fakt do dyrektora szkoły lub wicedyrektora.

2. Odnotowanie uwag:

Nauczyciel zapisuje informacje o zachowaniu uczniów w dzienniku elektronicznym, w panelu uwagi oraz informuje o zachowaniu wychowawcę klasy.

3. Działania wychowawcze:

Wychowawca klasy oraz pedagog podejmują działania wychowawczo-dyscyplinujące wobec uczniów, którzy przeszkadzali w prowadzeniu zajęć. Pedagog przeprowadza rozmowę z uczniami, ustalając konsekwencje za popełnione wykroczenie.

4. Powiadomienie dyrektora i wezwanie rodziców:

Jeśli uczeń rażąco naruszył zasady obowiązujące w szkole, wychowawca lub nauczyciel powiadamia dyrektora szkoły i wzywa rodziców do natychmiastowego stawienia się w szkole.

5. Unikanie zakłócania pracy innych nauczycieli:

Należy unikać zakłócania toku lekcji innych nauczycieli, zwłaszcza wychowawcom, których uczniowie popełnili wykroczenie.

XX. Akty przemocy i agresji w szkole

Zdarzenia i zachowania agresywne związane są z groźbami i zastraszaniem, naruszaniem godności osobistej (ubliżanie, wyszydzanie, rozpowszechnianie kłamstw słownie lub w Internecie, obraźliwe napisy, ośmieszanie, obmawianie, manipulacja związkami przyjaźni; naruszenie nietykalności cielesnej poprzez uderzenie, kopnięcie, popychanie, przewrócenie itp.);rozbojami i wyłudzeniami.

1. Postępowanie, gdy stronami zdarzenia są uczniowie:

1) Reakcja na incydent:

Nauczyciel stara się jak najszybciej przerwać incydent i, jeśli to konieczne, wzywa pomoc.

2) Pomoc poszkodowanym:

Nauczyciel udziela pomocy poszkodowanym i informuje pracowników sekretariatu

szkolnego lub higienistkę szkolną, która w porozumieniu z dyrektorem szkoły w razie potrzeby wzywa pogotowie ratunkowe.

3) Izolowanie sprawcy:

Nauczyciel izoluje sprawcę czynu, zapewniając mu opiekę pedagoga szkolnego lub innego nauczyciela.

4) Powiadomienie dyrektora:

Nauczyciel informuje dyrektora szkoły o zdarzeniu, a nauczyciel będący świadkiem incydentu sporządza szczegółowy protokół.

5) Powiadomienie rodziców:

Dyrektor powiadamia rodziców uczniów biorących udział w zdarzeniu.

6) Współpraca rodziców:

W przypadku odmowy współpracy rodziców lub niemożności skontaktowania się z nimi, dyrektor powiadamia policję.

7) Ustalenie okoliczności i zabezpieczenie dowodów:

Dyrektor zbiera informacje o okolicznościach zdarzenia oraz świadkach, a także zabezpiecza wszelkie ślady i dowody, które mogą zostać przekazane policji.

2. Postępowanie, gdy stronami zdarzenia są nauczyciel i uczeń:

1) Powiadomienie dyrektora lub pedagoga:

Nauczyciel niezwłocznie informuje dyrektora szkoły, osobę go zastępującą lub pedagoga, a następnie pozostawia ucznia (sprawcę czynu) pod ich opieką.

2) Informowanie rodziców:

Dyrektor szkoły niezwłocznie informuje rodziców ucznia lub uczestników zdarzenia o incydencie.

3) Brak współpracy rodziców:

Jeśli rodzice odmówią współpracy lub nie uda się z nimi skontaktować, dyrektor szkoły powiadamia policję.

4) Ustalenie okoliczności i świadków:

Dyrektor szkoły ustala szczegóły zdarzenia, identyfikuje świadków oraz zabezpiecza ewentualne dowody, które będą przekazane policji.

5) Sporządzenie protokołu:

Nauczyciel, który był świadkiem zdarzenia, sporządza protokół ze zdarzenia, a dyrektor szkoły również zostaje poinformowany.

3. Postępowanie, gdy stronami zdarzenia są nauczyciel i rodzic:

1) Przerwanie stanu zagrożenia:

Nauczyciel niezwłocznie przerywa stan zagrożenia, aby zapobiec dalszemu eskalowaniu sytuacji.

2) Prośba o pomoc:

Nauczyciel prosi o obecność innego nauczyciela, który stanie się świadkiem zdarzenia, aby mieć wsparcie w sytuacji.

3) Powiadomienie dyrektora:

Nauczyciel informuje dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji.

4) Sporządzenie protokołu:

Nauczyciel będący świadkiem zdarzenia sporządza protokół, dokumentując szczegóły incydentu.

5) Ustalenie okoliczności przez dyrektora:

Dyrektor szkoły ustala okoliczności oraz identyfikuje świadków zdarzenia. W przypadku,

gdy incydent ma charakter drastyczny (np. czynna napaść), dyrektor niezwłocznie powiadamia policję.

6) Obrona konieczna:

Nauczyciel ma prawo do obrony koniecznej, jeśli jego życie lub zdrowie (lub innych osób) jest zagrożone, w celu przerwania agresji lub obrony przed atakiem.

4. Agresywne zachowanie pracownika szkoły wobec ucznia:

1) Uzyskanie informacji o zdarzeniu:

Po uzyskaniu informacji o zdarzeniu od ucznia, rodzica lub pracownika szkoły, dyrektor szkoły niezwłocznie przystępuje do postępowania wyjaśniającego.

2) Podjęcie działań wobec pracownika:

Dyrektor szkoły podejmuje przewidziane prawem działania wobec pracownika, jeżeli jego zachowanie stanowi naruszenie zasad. Dyrektor informuje rodziców ucznia o podjętych działaniach.

3) Sporządzenie protokołu:

Dyrektor sporządza protokół z podjętych działań, który zostaje potwierdzony podpisem rodziców ucznia i dołączony do dokumentacji.

5. Agresywne zachowanie dorosłych:

1) Nauczyciel lub inny pracownik szkoły podejmuje próbę przerwania agresywnego zachowania osoby dorosłej oraz wstępnego rozpoznania okoliczności zdarzenia.

2) Nauczyciel niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły oraz sporządza protokół ze zdarzenia.

6. Wezwanie policji:

1) W przypadku, gdy agresywne zachowanie nie ustaje, dyrektor szkoły powiadamia policję.

2) W sytuacji wyjątkowej, np. zagrożenia życia lub braku dyrektora/wicedyrektora, nauczyciel lub pracownik szkoły niezwłocznie powiadamia policję.

XXI. Postępowanie wobec ofiar przemocy fizycznej i psychicznej w rodzinie

1. Informowanie o podejrzeniu:

Nauczyciel, który zauważył oznaki przemocy domowej u ucznia, powiadamia wychowawcę, a ten – pedagoga i dyrektora szkoły.

2. Rozmowa z uczniem:

Wychowawca, we współpracy z pedagogiem lub z psychologiem, przeprowadza rozmowę z uczniem, a także może poprosić pielęgniarkę szkolną o pomoc w przeprowadzeniu wywiadu lub podjąć inne działania prawne w celu rozpoznania sprawy.

3. Kontakt z rodzicami:

Pedagog lub psycholog, w porozumieniu z dyrektorem, rozmawia z rodzicami ucznia, informując ich o podejrzeniu przemocy oraz niedostatecznej opiece, wskazując możliwe konsekwencje oraz formy pomocy.

4. Protokół z rozmowy:

Pedagog sporządza protokół z przeprowadzonej rozmowy, który podpisują także rodzice ucznia.

5. Zawiadomienie odpowiednich służb:

Jeśli podejrzenia się potwierdzą lub istnieje uzasadniona obawa, że uczeń jest ofiarą

przemocy, pedagog sporządza protokół i informuje policję oraz sąd rodzinny.
W przypadku rodziny objętej dozorem, pedagog niezwłocznie powiadamia kuratora.

6. Procedura Niebieskiej Karty:

W uzasadnionych przypadkach, pedagog lub psycholog uruchamia procedurę założenia Niebieskiej Karty w szkole.

XXII. Cyberprzemoc - przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych

1. Rodzaje cyberprzemocy:

- 1) Przemoc werbalna w sieci: wulgarne wyzywanie, poniżanie, nękanie, ośmieszanie, straszenie, szantażowanie.
- 2) Rejestrowanie filmów i zdjęć bez zgody: rejestrowanie materiałów wbrew woli osoby nagrywanej.
- 3) Publikowanie kompromitujących materiałów: rozsyłanie zdjęć, filmów lub informacji mających na celu ośmieszenie innych osób.
- 4) Podszywanie się pod kogoś w sieci: działanie na szkodę danej osoby, podszywając się pod nią w internecie.

2. Procedura zgłaszania cyberprzemocy:

- 1) Osoby zgłaszające: Zgłoszenie może pochodzić od poszkodowanego ucznia, jego rodziców, innych uczniów, świadków, nauczycieli.
- 2) Interwencja:
 - a) Udzielenie wsparcia ofierze.
 - b) Zabezpieczenie dowodów i ustalenie okoliczności.
 - c) Wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy i praca nad zmianą jego postawy.
- 3) Protokół: Nauczyciel sporządza protokół ze zdarzenia.

3. Ustalenie okoliczności:

- 1) Powiadomienie o zdarzeniu: Nauczyciel informuje wychowawcę, który powiadamia dyrektora szkoły i pedagoga.
- 2) Analiza: Dyrektor, pedagog oraz wychowawca analizują zdarzenie i planują dalsze kroki.
- 3) Zabezpieczenie dowodów: Nauczyciel informatyki pomaga w zabezpieczeniu dowodów i ustaleniu tożsamości sprawcy.
- 4) Zgłoszenie sprawy: W przypadku złamania prawa (np. groźby karalne, publikowanie nielegalnych treści), dyrektor szkoły informuje policję.

4. Reagowanie wobec sprawcy przemocy:

- 1) Rozmowa z uczniem sprawcą: Pedagog przeprowadza rozmowę z uczniem sprawcą przemocy, a w przypadku większej grupy uczniów, rozmawia z każdym osobno.
- 2) Brak konfrontacji: Nie należy konfrontować sprawcy z ofiarą.
- 3) Informowanie rodziców: Powiadomienie rodziców sprawcy i omówienie jego zachowania.
- 4) Sąd rodzinny: Jeśli rodzice sprawcy odmawiają współpracy, dyrektor powiadamia sąd rodzinny.

5. Środki dyscyplinarne wobec sprawcy:

- 1) Decyzje o karze: Należy uwzględnić:

- a) Rozmiar i zasięg szkody.
 - b) Czas trwania prześladowania.
 - c) Świadomość sprawcy.
 - d) Motywację sprawcy.
 - e) Rodzaj rozpowszechnionego materiału.
- 2) Reagowanie wobec ofiary cyberprzemocy:
- a) Wsparcie psychiczne: Udzielenie ofierze wsparcia.
 - b) Porada: Udzielenie wskazówek na przyszłość w przypadku podobnych sytuacji.
 - c) Sprawdzanie dalszych działań: Monitorowanie, czy ofiara nie doświadcza dalszych działań odwetowych.
6. Działania wobec świadków:
- 1) Bezpieczeństwo świadków: Nie ujawniać udziału świadków i zapewnić im ochronę przed odwetem.
 - 2) Brak konfrontacji: Niedopuszczalne jest konfrontowanie świadka ze sprawcą.
7. Sporządzanie dokumentacji:
- 1) Protokół: Pedagog sporządza protokół po rozmowach z wszystkimi stronami.
 - 2) Dokumentacja dowodów: Zabezpieczone dowody (np. zdjęcia, filmy) należy dołączyć do dokumentacji.

XXIII. Zasady korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń multimedialnych na terenie szkoły

1. Zasady korzystania z urządzeń mobilnych w szkole:
- 1) Zakaz używania telefonów: Na lekcjach uczniowie muszą wyłączyć telefony lub schować.
 - 2) Nagrywanie: Zabronione jest nagrywanie dźwięku i obrazu bez zgody nauczyciela.
 - 3) Odpowiedzialność za telefon: Uczeń odpowiada za bezpieczeństwo swojego telefonu, szkoła nie ponosi odpowiedzialności za jego utratę.

XXIV. Zatrzymanie przez policję nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole

1. Reakcja na zatrzymanie nieletniego przez policję:
- 1) Prezentacja dokumentów przez policję: Policjant informuje dyrektora szkoły o przybyciu i okazuje legitymację.
 - 2) Dane policjanta: Dyrektor zapisuje dane funkcjonariusza do dokumentacji.
 - 3) Informowanie rodziców: Policja kontaktuje się z rodzicami ucznia, informując ich o czynnościach.
 - 4) Zatrzymanie nieletniego: Po zakończeniu czynności, policja przekazuje nieletniego rodzicom.

XXV. Postępowanie dyrektora, pedagoga szkolnego w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu na terenie placówki oświatowej

Podstawy prawne: Ustawa z dnia 26 października 1982 .r o postępowaniu w sprawach nieletnich art.4 §1, 2 i art. 4a.

§1 „Każdy, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego, szczególnie naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używania alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierzędu, wścążęstwo, udział w grupach przestępczych, ma społeczny obowiązek odpowiedniego przeciwdziałania temu, a przede wszystkim zawiadomienia o tym rodziców lub opiekuna nieletniego, szkoły, sądu rodzinnego, policji lub innego właściwego organu”.

§2 „Każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu czynu karalnego przez nieletniego, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym sąd rodzinny lub policję”.

Art. 4a „Instytucje państwowe i organizacje społeczne, które w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego ściganego z urzędu, są zobowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym sąd rodzinny lub policję oraz przedsięwziąć czynności nie cierpiące zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów dowodów popełnienia czynu”.

1. Podstawowe czynności dla dyrektora szkoły lub pedagoga szkolnego:
 - 1) Przyjąć do wiadomości informację o przestępstwie (wykroczeniu), zapewnić dyskrecję przekazującemu informację poprzez wysłuchanie go bez świadków, o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym. Odnosić personalia uczestników i świadków, godzinę zgłoszenia oraz zawiadomić policję.
 - 2) Zapewnić, w miarę potrzeby, niezbędną pomoc lekarską pokrzywdzonym.
 - 3) nauczyciel będący świadkiem zdarzenia sporządza protokół ze zdarzenia.;
 - 4) Bez zbędnej zwłoki sprawdzić w dostępny sposób wiarygodność informacji:
 - a) jeżeli uczeń podaje świadków, to w rozmowie z jak najmniejszą ilością świadków uwiarygodnić informacje;
 - b) sprawdzić, czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły oraz czy miało miejsce w trakcie zajęć szkolnych jego uczestników;
 - c) w rozmowie z pokrzywdzonym ustalić liczbę sprawców i ich dane personalne;
 - d) nie nagłaśniać zdarzenia.
 - 5) W przypadku braku wątpliwości, co do faktu zaistnienia zdarzenia, o ile jest to konieczne i możliwe, za- trzymać do czasu przybycia policji ofiarę przestępstwa i jego sprawcę (ów):
 - a) konieczność zatrzymania może wynikać z faktu zakończenia przez nich zajęć szkolnych bądź próby ucieczki, ukrycia skradzionych przedmiotów. O fakcie zatrzymania należy powiadomić rodziców lub opiekunów prawnych. Nie należy zatrzymywać na siłę sprawcy czynu, ale w ramach swojego autorytetu spowodować, by pozostał pod opieką pedagoga szkolnego, wychowawcy klasy lub nauczyciela w oddzielnym po- mieszczeniu do chwili przybycia policji;
 - b) jeżeli sprawców jest kilku w miarę możliwości należy umieścić ich w oddzielnych pomieszczeniach;
 - c) ofiarę należy odizolować od sprawców.
 - 6) W przypadku odnalezienia rzeczy pochodzących z przestępstwa lub służących do popełnienia przestępstwa należy je zabezpieczyć.
 - 7) Zakazy:
 - a) Nie należy samemu konfrontować uczestników zdarzenia, dążyć do pojednania itp.
 - b) Bezwzględnie nie należy dokonywać przeszukania teczek, toreb, kieszeni.

XXVI. Ujawnienie przestępstwa ściganego na wniosek pokrzywdzonego na terenie szkoły

1. Ściganie na wniosek pokrzywdzonego - w tym przypadku wszczęcie postępowania przez policję uzależnione jest od woli pokrzywdzonego. W przypadku tych kategorii przestępstw pokrzywdzony składa wniosek do protokołu, a po jego złożeniu przestępstwo ścigane jest tak, jak z urzędu. Wycofanie przez pokrzywdzonego wniosku o ściganie jest bezskuteczne.
2. Nauczyciel w obecności pedagoga przyjmuje do wiadomości informację o przestępstwie (wykroczeniu) zapewniając dyskrecję przekazującemu informację poprzez wysłuchanie go bez świadków (o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym).
3. Nauczyciel w obecności pedagoga odnotowują godzinę zgłoszenia oraz zadają pytanie o przyczynę ewentualnej zwłoki w podaniu tej informacji.
4. Nauczyciel w obecności pedagoga zapewniają w miarę potrzeby, niezbędną pomoc lekarską pokrzywdzonym.
5. Bez zbędnej zwłoki osoby otrzymujące zgłoszenie sprawdzają w dostępny sposób wiarygodność informacji, w tym:
 - 1) jeżeli uczeń podaje świadków, to w rozmowie z jak najmniejszą ilością świadków uwiarygodnić informację;
 - 2) sprawdzić, czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły oraz czy miało miejsce w trakcie zajęć szkolnych jego uczestników;
 - 3) nie nagłaśniać zdarzenia.
6. Wychowawca powiadamia rodziców ucznia pokrzywdzonego, relacjonuje im zdarzenie i uzgadnia z nimi czy będą chcieli zgłosić sprawę policji.
7. W przypadku odmowy złożenia wniosku o ściganie sprawców przez rodziców należy ich poinformować, jakie środki podejmie szkoła w stosunku do sprawców zdarzenia.
8. Środki, jakie należy przedsięwziąć to między innymi:
 - 1) w ramach uprawnień statutowych szkoła stosuje względem sprawcy zdarzenia środki przewidziane w statucie szkoły;
 - 2) w przypadku, gdy sprawca zdarzenia sprawiał wcześniej problemy i łamał normy społecznego zachowania, a zdarzenie którego się dopuścił nosi cechy postępującej demoralizacji, szkoła powinna sporządzić na tę okoliczność wystąpienie do sądu rodzinnego lub policji.

XXVII. Zamach samobójczy ucznia

1. Działania uprzedzające i zapobiegawcze:
 - 1) Omówienie problematyki na forum Rady Pedagogicznej, aby wszyscy pracownicy szkoły byli świadomi sygnałów i procedur związanych z zagrożeniem samobójstwem wśród uczniów.
 - 2) Upowszechnienie procedur przewidywania zamachów samobójczych, aby nauczyciele i inni pracownicy szkoły wiedzieli, jak reagować na symptomy kryzysu psychicznego uczniów.
 - 3) Monitorowanie stanu psychicznego uczniów poprzez regularną obserwację, reagowanie na objawy chronicznego stresu i depresji oraz oferowanie wsparcia psychologicznego.

2. Wychowawca lub psycholog szkolny podejmuje działania interwencyjne:

- 1) Ustalenie i potwierdzenie rodzaju zdarzenia – ważne jest, by szybko zdiagnozować, czy mamy do czynienia z zamachem samobójczym.
- 2) Nie pozostawianie ucznia samego – zapewnienie towarzystwa uczniowi, aby nie czuł się osamotniony w kryzysie.
- 3) Usunięcie wszystkiego, co może ułatwić realizację zamiaru, np. ostrych przedmiotów, niebezpiecznych substancji itp.
- 4) Przeprowadzenie ucznia w bezpieczne, ustronne miejsce, zapewniając, że sytuacja nie będzie eskalować w obecności innych uczniów.
- 5) Zbieranie wstępnych informacji o okolicznościach zdarzenia, aby mieć pełny obraz sytuacji.
- 6) Wezwanie odpowiednich służb (pogotowie, policja, straż pożarna) w razie potrzeby, zachowując dyskrecję.
- 7) Towarzyszenie uczniowi, zapewniając mu poczucie bezpieczeństwa i wsparcia.
- 8) Powiadomienie dyrektora szkoły, który następnie powinien zawiadomić organ prowadzący szkołę.
- 9) Ocena ryzyka:
- 10) Ryzyko umiarkowane – np. uczeń mówi o samobójstwie, ale nie precyzuje metody, brak wcześniejszych prób.
- 11) Duże ryzyko – np. wystąpiły czynniki przedwypadkowe, uczeń mówi o metodzie, były wcześniejsze próby samobójcze.
- 12) Ekstremalne ryzyko – np. uczeń dokonał samookaleczenia, podjął nieudaną próbę samobójczą lub inne niebezpieczne działania.
- 13) Dalsze kroki:
 - a) Powiadomienie wychowawcy i pedagoga szkolnego o wynikach oceny ryzyka.
 - b) Natychmiastowe działania ratunkowe w przypadku zagrożenia życia, w tym wezwanie odpowiednich służb oraz opieki psychologicznej.
 - c) Powiadomienie rodziców ucznia przez wychowawcę.
 - d) Dyrektor szkoły ustala strategię działania, uwzględniając wyniki oceny sytuacji, zapewniając uczniowi wsparcie i ochronę przed dalszym stresem (np. niekontaktowanie się z mediami).
 - e) Nauczyciel, który był świadkiem zdarzenia, sporządza protokół ze zdarzenia, dokumentując wszystkie ważne szczegóły.

3. Działania naprawcze:

- 1) Diagnoza ryzyka ponowienia zamachu – po stabilizacji sytuacji, ważne jest, by przeprowadzić ocenę ryzyka, biorąc pod uwagę, że uczniowie, którzy przeżyli kryzys samobójczy, nadal borykają się z poważnymi trudnościami emocjonalnymi.
- 2) Konsultacja z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną lub inną placówką opieki zdrowotnej w celu opracowania długoterminowej strategii wsparcia.
- 3) Zaangażowanie rodziny – szkoła powinna starać się mobilizować rodzinę ucznia, aby zapewniła mu wsparcie, bezpieczeństwo i wzmocniła więzi emocjonalne.

XXVIII. Żałoba po śmierci ucznia

1. Wychowawca w obecności psychologa podejmuje działania uprzedzające:
 - 1) Omówienie procedury postępowania na zebraniu Rady Pedagogicznej, aby wszyscy pracownicy szkoły byli dobrze poinformowani o planie działań w sytuacjach kryzysowych, związanych z traumą ucznia.
 - 2) Omówienie tematyki stresu, traumy, żałoby oraz reakcji typowych dla stresu pourazowego na forum Rady Pedagogicznej, aby nauczyciele i wychowawcy byli świadomi, jak mogą wspierać uczniów w trudnych chwilach. Warto podkreślić, jak rozpoznać symptomy reakcji stresu pourazowego i jak postępować w takich przypadkach.
2. Wychowawca podejmuje działania interwencyjne:
 - 1) Poinformowanie nauczycieli i wychowawców o zdarzeniu oraz o procedurze, jak reagować w przypadku uczniów, którzy mogą wykazywać symptomy stresu pourazowego.
 - 2) Przypomnienie zasad dyskusji z uczniami, które powinny uwzględniać elementy odreagowania emocji. Można to zrobić na godzinach wychowawczych oraz w innych lekcjach, aby uczniowie mieli przestrzeń do wyrażania swoich emocji.
 - 3) Poinformowanie uczniów na forum klasy o zdarzeniu i zapewnienie, że szkoła oferuje wsparcie psychiczne. Należy unikać nagłaśniania sprawy, ale jednocześnie stworzyć przestrzeń do wyrażenia emocji i zadawania pytań.
 - 4) Stworzenie możliwości uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych dla tych uczniów, którzy chcieliby wziąć w nich udział. Może to pomóc w procesie żałoby i przepracowaniu emocji związanych z utratą.
3. Wychowawca podejmuje działania naprawcze:
 - 1) Ocena potrzeb i monitorowanie stanu psychicznego uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem reakcji stresu pourazowego. Uczniowie, którzy przeżywają szczególnie ostry lub chroniczny przebieg reakcji stresu, powinni być szczególnie monitorowani i objęci dodatkowym wsparciem.
 - 2) Skonsultowanie sytuacji z pedagogiem szkolnym lub specjalistą z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, którzy pomogą w zaplanowaniu działań wspierających uczniów w tym trudnym czasie.
 - 3) Ułatwienie kontaktu ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego, takich jak psycholodzy, terapeuci, którzy mogą wesprzeć uczniów, rodziny oraz nauczycieli w procesie żałoby i radzenia sobie z traumą.

XXIX. Konieczność powiadomienia rodziców o śmierci ucznia w czasie zajęć szkolnych

1. Powiadamianie o śmierci zawsze powinno się odbywać poprzez kontakt bezpośredni.
2. Prawidłowe powiadomienie o śmierci musi spełnić następujące warunki:
 - 1) dostarczyć niezbędne informacje;
 - 2) udzielić pierwszego wsparcia rodzinie;

- 3) ochronić godność;
- 4) okazać szacunek wobec ofiary jak i powiadamianej rodziny.
3. Powiadomienie powinno odbyć się w czasie możliwie jak najkrótszym od ustalenia tożsamości ofiary i ustalenia tożsamości osób jej najbliższych.
4. Przed powiadomieniem należy zebrać informacje o relacjach ofiary z osobą powiadamianą, o stanie zdrowia osoby powiadamianej (zwłaszcza choroby serca, krążenia, cukrzyca itp.), które są istotne do przewidywania sposobu reakcji osoby powiadamianej. Osoby powiadamiane mogą reagować w sposób bardzo emocjonalny, mogą potrzebować pierwszej pomocy. Warto przygotować sobie wsparcie pogotowia ratunkowego, żeby móc umożliwić w razie potrzeby natychmiastową interwencję lekarską.
5. Powiadomienie o śmierci powinno odbywać się, przez co najmniej dwie osoby. Jedna udziela informacji, druga zaś obserwuje reakcję osoby powiadamianej.
6. Powiadomienie powinno odbyć się na terenie przyjaznym osobie powiadamianej.
7. Zawiadomienie powinno być możliwie jak najprostsze. Powinno się wyrazić współczucie, przykrość i zrozumienie.
8. Trzeba być przygotowanym na udzielenie wszystkich informacji, jakich będzie wymagała osoba powiadamiana. Osoby te często czują potrzebę dowiedzenia się szczegółów dotyczących śmierci bliskiego, okoliczności itp. (jak, w jaki sposób, kiedy, gdzie). Udzielane informacje powinny być proste i zwięzłe. Należy unikać drastycznych szczegółów i informacji niepotrzebnych, odnoszących się do drugorzędnych elementów sprawy.
9. Należy skupić się na udzieleniu pomocy i wsparcia rodzinie zmarłego.
10. Nie należy, po zawiadomieniu o śmierci, zostawić rodziny i bliskich zmarłego samych, bez opieki. Powinien zostać pracownik szkoły lub psycholog tak długo, aż minie pierwsza reakcja - szok lub pojawiają się osoby bliskie np. członkowie rodziny, znajomi, przyjaciele. Należy podać swoje dane kontaktowe (telefon, ewentualnie adres), aby udzielić informacji i wsparcia (w razie potrzeby). Aby rodzina ofiary nie czuła się osamotniona, należy podać adresy instytucji udzielających wsparcia.
11. Jeżeli rodzina zmarłego nie znajduje się w miejscu zamieszkania, należy powiadomić sąsiadów o potrzebie kontaktu z rodziną (powodem jest wydarzenie nadzwyczajne, interwencja z udziałem lekarza itp.), natomiast nie należy udzielać szczegółowych informacji sąsiadom, nie należy wspominać o śmierci, aby to nie oni zawiadomili rodzinę zmarłego.
12. W realiach szkolnych rodzina nie powinna dowiadywać się o śmierci ucznia z mediów lub od osób trzecich. Obowiązek informowania leży po stronie dyrektora i personelu szkoły.
13. Absolutnie należy unikać powierzania uczniom zadania informowania o śmierci ucznia.

XXX. Epizod psychotyczny ucznia

Epizod psychotyczny: to zaburzenie psychiczne, które charakteryzuje nagły początek i szybki przebieg. Bez żadnych objawów ostrzegawczych, w ciągu kilku dni dochodzi do rozwoju objawów psychotycznych, takich jak zaburzenia postrzegania rzeczywistości, omamy i urojenia. Epizod psychotyczny najczęściej ma charakter reaktywny, czyli jest reakcją na nieprzyjemne zdarzenie czy silny stres. Ryzyko wystąpienia epizodu psychotycznego zwiększają cechy osobowości typu borderline, a zwłaszcza trudności w ocenie rzeczywistości oraz zaburzone relacje z ludźmi i zmienność stanu psychicznego mogąca w sytuacji stresowej doprowadzić do stanu psychicznego w kierunku psychotycznym. Wpływ na jego wystąpienie mogą mieć także alkohol i substancje psychoaktywne (narkotyki, dopalacze). Epizod psychotyczny charakteryzuje nagłe i gwałtowne wystąpienie objawów psychotycznych i zaburzeń nastroju:

- omamów (halucynacji) - omamy słuchowe (głosy komentujące, dyskutujące lub rozkazujące)
- urojeń - najczęściej prześladowcze - omamy i urojenia mają wyrazisty charakter i ulegają szybkim zmianom (w ciągu dni lub nawet godzin);
- zaburzeń myślenia;
- zaburzeń napędu psychomotorycznego;
- euforia lub lęk;
- nastrój depresyjny;
- chwiejny nastrój.

Zaburzenia te ustępują w krótkim czasie i zwykle nie nawracają (u części osób drugi rzut choroby zwykle nie następuje).

1. Psycholog podejmuje działania uprzedzające:

- 1) Stworzenie listy symptomów psychotycznych
Warto zaprosić specjalistę z zakresu psychiatrii lub psychologii, aby dokładnie omówił symptomy psychotyczne oraz metody reagowania na nie w szkole.
Przeprowadzić spotkanie na forum rady pedagogicznej, podczas którego nauczyciele zostaną zapoznani z możliwymi objawami psychotycznymi u uczniów oraz odpowiednimi metodami wsparcia.
- 2) Szkolenie dotyczące wezwania pogotowia ratunkowego
Przeprowadzić szkolenie z nauczycielami i personelem szkoły na temat procedur wzywania pogotowia ratunkowego w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia ucznia, w tym podczas ataków psychozy.
- 3) Przygotowanie listy lokalnych organizacji i placówek
Opracować listę kontaktów do lokalnych placówek zdrowia psychicznego, organizacji i specjalistów, którzy mogą udzielić wsparcia w przypadku potrzeby pomocy psychicznej dla ucznia.

2. Psycholog podejmuje działania interwencyjne:

- 1) Zapewnienie uczniowi wsparcia i opieki.
- 2) Reakcja spokojna i łagodna
Reagować spokojnie i łagodnie, nie prowokować ucznia do dalszej eskalacji emocji.
Ważne jest, aby zachować empatię i wyrozumiałość.
- 3) Przeniesienie ucznia w spokojne miejsce
Na ile to możliwe, należy przeprowadzić ucznia w ciche i spokojne miejsce, aby zmniejszyć bodźce zewnętrzne, które mogą wpływać na jego stan psychiczny.
- 4) Brak rozgłosu
Należy zadbać, aby informacje o zdarzeniu nie rozpowszechniały się w szkole, aby uniknąć stygmatyzacji ucznia i niepotrzebnego rozgłosu.
- 5) Zawiadomienie pogotowia ratunkowego
W przypadku poważnego kryzysu psychicznego, należy natychmiast powiadomić pogotowie ratunkowe (112 lub 999). Należy pamiętać, by nie skupiać się na ocenie, czy to rzeczywiście jest psychoza, a po prostu reagować na sytuację kryzysową.

6) Protokół zdarzenia

Nauczyciel, który był świadkiem zdarzenia, powinien sporządzić szczegółowy protokół, aby dokumentować sytuację i przekazać informacje o tym, co się wydarzyło, oraz jakie kroki zostały podjęte.

3. Wychowawca ze wsparciem psychologa podejmuje działania naprawcze:

1) Przygotowanie klasy na powrót ucznia po leczeniu

Jeśli uczeń powraca po leczeniu szpitalnym, warto przygotować klasę do jego powrotu. Może to obejmować przeprowadzenie zajęć edukacyjnych na temat chorób psychicznych (jeżeli choroba jest znana i zaakceptowana przez ucznia).

2) Prywatność ucznia

Jeżeli uczeń nie chce, aby informacja o jego chorobie była znana w klasie, należy uszanować jego prywatność i nie informować klasy o jego stanie zdrowia.

3) Uwzględnienie skutków leczenia

Należy wziąć pod uwagę możliwe skutki uboczne leczenia lub samej choroby przy określaniu wymagań wobec ucznia, aby dostosować wymagania edukacyjne do jego aktualnych możliwości.

4) Konsultacja z lekarzem

Warto skonsultować postępowanie z lekarzem, który leczył ucznia, aby uzyskać wskazówki dotyczące wsparcia ucznia po powrocie do szkoły (choć lekarz nie musi udzielać szczegółowych informacji).

5) Wsparcie rodziców

Należy zapewnić rodzicom ucznia podstawowe wsparcie i poinformować ich o możliwościach skorzystania z pomocy w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oraz w Przychodni Zdrowia Psychicznego, w tym grup wsparcia dla osób po kryzysach psychicznych.

XXXI. Incydent bombowy

1. Symptomy wystąpienia zagrożenia.

- 1) Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne.

2. Zainteresowania i uwagi wymagają:

- 1) rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób, pozostawione bez opieki przedmioty typu plecaki, paczki itp.;
- 2) osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku;
- 3) samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach (miejscach organizowania imprez i uroczystości);
- 4) O swoich spostrzeżeniach należy zawiadomić dyrektora, który informuje policję.

Uwagi: Pomyśl, którędy można bezpiecznie opuścić budynek w sytuacji zagrożenia. Zapamiętaj, gdzie znajdują się klatki schodowe oraz wyjścia ewakuacyjne.